

Zkušenosti z prověrek systému řízení pokrývající oblast bezpečnosti práce a pracovněprávních vztahů v rámci programu "Bezpečný podnik"

V letošním roce to bude již 23 let, kdy Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhlásilo program „Bezpečný podnik“. Bezpečný podnik je od roku 2003 na základě Usnesení vlády ČR č. 475/2003 součástí realizace úkolů stanovených v zájmu zvyšování úrovně bezpečnosti práce Národní politikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci stanovila podporovat zavádění systémů řízení BOZP v podnicích i s využitím již stávajících osvědčených přístupů a metod. K naplnění výše uvedeného přispívá také realizace programu "Bezpečný podnik", který je svými požadavky zaměřen především na prevenci.

Program „Bezpečný podnik“ svým provedením navádí ke splnění požadavků na systém řízení pokrývající oblast bezpečnosti práce, pracovně právních vztahů a podmínek a ve vymezeném rozsahu i ochranu zdraví, ochranu životního prostředí a požární ochranu, na základě kontrol a vyjádření KHS, ČIŽP a HZS.

Cílem programu je především:

- podpořit efektivní systém podnikového řízení BOZP
- pomoci podnikům splnit požadavky směrnic EU a české legislativy
- zvýšit úroveň BOZP v podnicích.

Ke dni 23. 10. 2018 bylo držitelem platného osvědčení „Bezpečný podnik“ celkově **79 právních** subjektů, což představuje přibližně **65 000** zaměstnanců. Počty podniků vlastních platné osvědčení „Bezpečný podnik“ dle jednotlivých oblastních inspektorátů práce (OIP) jsou uvedeny v následující tabulce:

OIP pro hl. město Prahu	5
OIP pro Středočeský kraj	7
OIP pro Jihočeský kraj a Kraj Vysočina	16
OIP pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj	10
OIP Ústecký kraj a Liberecký kraj	4
OIP pro Královehradecký kraj a Pardubický kraj	8
OIP pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj	10
OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj	19

Oblastní inspektoráty práce prováděly v roce 2018 prověrky dle programu „Bezpečný podnik“ ve firmách, které se nově přihlásily do programu „Bezpečný podnik“ a ve firmách, kterým končila platnost osvědčení uplynutím 3 let. Dále se v některých podnicích, které mají platné Osvědčení „Bezpečný podnik“, prováděly průběžné prověrky. Tyto prověrky provádělo až 9 inspektorů.

Také v roce 2018 inspektoři poskytovali podnikům před zahájením prověrky poradenskou činnost a konzultace.

V průběhu prověrek programu „Bezpečný podnik“ byly inspektory ve výrobních a provozních prostorách podniků zjišťovány převážně drobné závady, které byly podniky odstraněny do ukončení prověrky. Největší počet závad bylo zjištěno, při prověrkách vyhrazených technických zařízení.

V průběhu prověrek systému řízení BOZP v rámci programu „Bezpečný podnik“ bylo u některých podniků inspektory zjištěno, že podnik má zpracovanou dokumentaci o vyhledání a vyhodnocení rizik a o přijatých opatřeních, ale tato rizika byla v dokumentaci uvedena obecně a nebylo v ní uvedeno, kde se tato konkrétní rizika vyskytují, např. na jaké části stroje, na jakém pracovišti, při jaké činnosti a z tohoto důvodu byla v dokumentaci uvedena obecná opatření. Při prověrkách bylo však ve většině podniků inspektory zjištěno, že mají v dokumentaci o vyhledání a vyhodnocení rizik a o přijatých opatřeních, uvedená konkrétní rizika a k nim ještě přiložené fotografie, ze kterých jsou tato konkrétní rizika zřejmá a ze kterých je také zřejmé, kde se tato rizika vyskytují.

Seznamování zaměstnanců s obecnými riziky, s výsledky vyhodnocení rizik a s obecnými opatřeními na ochranu před působením těchto rizik je jen formální plnění požadavků právních předpisů a neplní účel těchto předpisů.

Na základě zjištěných skutečností při provedených prověrkách inspektoři doporučovali vedení podniků přijmout pro zlepšení systému řízení BOZP organizační opatření např. úpravu a doplnění vnitřních předpisů a také technická opatření.

Pro další zkvalitňování úrovně systému řízení BOZP některé OIP organizují specializované konference a nejen pro účastníky programu „Bezpečný podnik“, ale také pro organizace, se kterými mají obchodní vztahy.

V rámci působnosti OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj byly v letech 2017 a 2018 uspořádány dvě odborné konference, každá v jiném průmyslovém podniku, který je držitelem ocenění Bezpečný podnik s následujícími záměry:

- podpořit vzájemnou výměnu zkušeností v oblasti řízení systémů BOZP,
- dát příležitost podniku prakticky ukázat ostatním účastníkům konference reálnou praxi a realizovaná zlepšení v oblasti BOZP a pracovních podmínek,
- seznámit účastníky konference s aktuálními trendy a výzvami tzv. Průmyslu 4.0. (vystoupení zástupců VŠB - TU Ostrava) a informacemi SÚIP,
- seznámit účastníky s poznatky z prověrek BOZP v rámci programu „Bezpečný podnik“,
- propagovat program „Bezpečný podnik“.

Závěrem lze konstatovat, že program „Bezpečný podnik“ je důležitou součástí preventivní činnosti OIP v oblasti BOZP a pracovněprávních vztahů. V podnicích, které mají zavedený systém řízení BOZP se většinou snížil počet pracovních úrazů a úrazová četnost (počet pracovních úrazů na 100 zaměstnanců) se převážně pohybuje mezi hodnotou 0-0,3. Poznatky z prověrek programu „Bezpečný podnik“ jsou přínosné nejen pro zaměstnavatele, ale také pro inspektory, kteří si při prověrkách také zvyšují znalosti o nových a nejmodernějších systémech řízení BOZP, o nových a vyspělých technologiích, neboť právní subjekty, ve kterých se prověrky provádějí, mají většinou nadnárodní působnost a jsou ve svém oboru na špičkové úrovni.

*Ing. Oldřich Sněhota
inspektor inspekce BOZP*

Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj